

Eltitkolt, kis Katyn Felvidéken,
a Duna partján

“Magyartalanító” szlovák tömeggyilkosság

A mind a mai napig agyonhallgatott pozsony-ligetfalusi tömegmészárlás feltárásáról szóló írásával emlékezünk a száz éve született Janics Kálmán orvosra, történészre, a felvidéki magyarság meghurcoltatásának első tényfeltáró írójára.

A 20. század derekának Európájában a mindenképpen égbekiáltó anakronizmusnak számító kormányprogram előirányozta „magyartalanítás” egyik igencsak náci színezetű formája volt a „megbízhatatlan és áruló magyarok” számára kiöltött internálás, amit internáló táborok (szögesdróttal körülvett légerek) felállításával valósítottak meg.

Ezekbe nemzetiségi alapon hurcolták el a magyarokat, nem vizsgálva, elkövettek-e valamit, vagy sem.

A hosszabb-rövidebb időre lágerban tartott szlovákiai magyarok vallomásaiból akár külön könyvet is össze lehetne állítani.

Itt most hadd említsek meg „csupán” annyit, hogy – bármennyire agyonhallgatja is a „hivatalos történetírás” – igenis voltak internáló táborok, talán több is, melyek közül a „leghíresebb” a pozsony-ligetfalusi (Petr alka) és a tölténygyári (Patronka).

A következőkben csak egy eseményt tárok a nyilvánosság elé, mely – minthogy már a háború befejezése után történt – nemcsak hogy a civilizáció megcsúfolása volt, hanem igazi justizmord, mely igazságszolgáltatás, nemzetközi ítélőszék után kiált.

Annál is inkább, minthogy az áldozatok zömükben minden valószínűség szerint szülőföldjükön elhurcolt, még nem hadköteles gyerekek voltak.

Sokat olvastunk már a második világháború legyőzöttjeinek háborús bűneiről, de ne tévesszen meg senkit, hogy évtizedekig bizonyos fokú egyoldalúság uralkodott a korszakkal foglalkozó történetírásban, mert a győztesek háborús bűneiről mélyen hallgatott a propaganda nemcsak Keleten, Nyugaton is.

Pedig Berija „halálműhelyének” tevékenységét pontosan ismerték Londonban is pl. már a háború idején, ezt Eduárd Beneš sem titkolja emlékirataiban; ma pedig a kortörténet újraértékelése az egész emberiség kötelességévé szélesedett.

Vannak visszavonhatatlanul kötelező tanulságok, szembe kell fordulni a legmakacsabb „fehér lapok”-kal, az eltitkolással, a „dehistorizálással”.

A sors úgy hozta, hogy – akaratom ellenére – mai titkok birtokába jussak; részben a régen elfelejtett sajtójelentések felfedezése, részben saját vizsgálódásaim alapján lassanként lehullott a lepel egy Duna-menti kis Katynnak is nevezhető tömeggyilkosságról, egy furcsamód takargatott tömegsír létezéséről.

A döbbenetes esemény azért érdemli meg a figyelmet, mert színhelye Pozsony város területe, akkor még Ligetfalu (Per alka-Engerau). Itt a Duna és a bécsi országút között tíz héttel a második világháború befejezése után lemészároltak és tömegsírba hánytak kilencven magyar fiatalembert.

A hatvanas évek közepe táján újra kezembe került néhány megsárgult újságlap, s nem hagyott nyugodni a húsz évvel korábbi híradássorozat, melyet a szlovák koalíciós kormány Demokrata Pártjának lapja, a Cas tett közzé – nyilván dacolva bizonyos ellenállással – 1947 májusában.

A háború utáni években, talán mert túlságosan megszoktuk az embertelenségeket, fel sem tűntek a szörványos jelzések, ezt a híradást (az esemény különleges kegyetlensége miatt) mégis megőriztem.

Csaknem húsz év múltán felajzottan érdeklődni kezdtem megbízható ismerőseimtől, mert érthetetlennek találtam a tömeggyilkosság körüli makacs hallgatást. Szerettem volna fényt deríteni a valóságos tényekre, az igazságra.

Elsők között egy Budapesten lakó hajdani barátomat kerestem fel, aki a magyar koalíciós kormányzás idején Gyöngyösi külügyminiszter mellett dolgozott.

Egykori politikai barátom megdöbbenve nézett végig rajtam, és azt kérdezte: „Te ezt honnan tudod, ez szigorú csehszlovák-magyar államtitok”. Mire azt feleltem: „Miféle államtitok az, melyet egy vidéki orvos is ismer?”

A további vitában hajdani pozsonyi barátom elismerte,

hogy Csehszlovákia kártérítést fizetett Magyarországnak, de ugyanakkor azt állította, hogy a gyilkosságokat cseh partizánok követték el, enyhítve az ügyet azzal, hogy volksbundista németekről volt szó.

Nem hittem neki, hiszen a szóban forgó tömeggyilkossággal egy időben éppen folyt a magyarországi németek kitelepítése, arról nem is beszélve, hogy a Magyarországra hazaigyezkvő németek az akkori Csehszlovákiát aligha tarthatták volna alkalmas terepnek az átutazásra, de az is fölöttébb elgondolkodtató volt, hogy a csehszlovák hatalmasságok miért csak Pozsonynál ismerték fel az ellenséget.

A ködösítéssel szemben tények sorozata utal arra, hogy észak felől hazaigyezkvő magyarországi fiatalokról (ún. levették) volt szó, akiket a nyilas uralom 1944 őszén háborús emberanyag-tartalékként a német birodalom területére deportált.

Sorsuk akkor vált tragikussá, amikor Pozsonynál feltartóztatták őket a háború utáni hetekben, és internálták a ligetfalusi „politikai fogolytáborba”.

A cseh partizánok megvádolását sem fogadtam el, nem hittem el budapesti barátomnak, hogy 1945 júliusában egy olyan fontos határzónában, mint a felújított osztrák-csehszlovák szakasz, szabadon gyilkolhattak ismeretlen „partizánok” annak ellenére, hogy a határvédelmet a szovjet hadsereg egységei látták el; 1945 augusztusában ui. még a csehszlovák-magyar határőrségi szerep is a vörös hadsereg

ra bukkantak 1947. május 20-án, közvetlenül az osztrák-csehszlovák határ közelében az 1945 áprilisában ásott futóárkokban.

Csehszlovákiában az esetről egyedül a Cas, a szlovákiai Demokrata Párt napilapja közölt tájékoztatásokat, de május végével a Cas számára is megtiltották a további hírszolgáltatást. (Megjegyzem: koalíciós kormányzás idején!)

Nézzük azonban, mi áll a Cas 1947. május 22-ei számában.

A lap első oldalán olvashatjuk: „Szerencsétlenek tömegsírja az osztrák határ menti futóárkokban”. Magyarázat az alcímében: „Bacusant keresték, és több legyilkolt személyre bukkantak.”

Idézet a jelentésből: „... a határ mentén légvédelmi árok húzódik, és Krajmus, a Bacusan-ügy egyik tanúja a bíróság előtt azt vallotta, hogy Bacusant a vasúti sínpártól kb. 80 méterre temették el.” (...) „Az ebéd utáni órákban más helyeken kezdték az árkok kimélyítését, közelebb a vasúthoz és a vámházhoz. Nem tartott sokáig, míg az első bunkerhez hasonló helyen, ahol az első csontváz előkerült, tömegsírba bukkantak... Hat tetemet találtak, polgári személyek voltak, keresztül-kasul egymásra dobálva, sok csontvázon még megmaradt a bomló hús. A hullák többségének aranyfoga volt, miből az következik, hogy jól szituált személyek lehettek. Zsebeikben okiratokat nem találtak, csak néhány apróságot, egy személynél „Camel” amerikai cigarettát.

joga volt.

Ezt magam is láttam, mert 1945 augusztusában kétszer léptem át a határt Komáromnál, csehszlovák határőröknek pedig még nyomuk sem volt sehol.

A volt Német Birodalom felé a határt nemzetközi meg egyezés alapján 1945 novemberéig a szovjet hadsereg ellenőrizte.

Az események teljes megértéséhez történelmi alapismertetekre van szükség.

Tudnunk kell, hogy Ligetfalu 1939. március 14-én Dévénnyel együtt a cseh-morva területek teljes megszállása idején bekebelezték az Ostmarkba, vagyis a Német Birodalomhoz csatolták, ezzel megszünt az addig létező ligetfalui osztrák-csehszlovák országhatár.

A Pozsony melletti Károlyfalu (Karlova Ves) Hitler engedelmeivel már Szlovákiában maradt. A határ megszűnésének ügye lényeges esemény a tömeggyilkosság részleteinek kibogozásában.

A továbbiak megértéséhez némi magyarázat szükséges. Előre kell bocsátani, hogy az akkori határ a mai helyén volt, a Duna jobb partján, Károlyfaluvál szemben, metszve a Duna és a bécsi országút vonalát. A terep 1945-ben még erdős és mocsaras volt, a húszas években a csehszlovák hatalom betonbunkereket épített a határzónában.

Miután 1945. április 4-én Pozsonyból kiverték a németeket, a régi ligetfalusi osztrák-csehszlovák határt is felújították, de folyt még a háború, ezért 1945 áprilisában az ország-határ mentén légvédelmi futóárkokat ástak.

Ez a tény dönt el mindent, ti. kizárja a németek esetleges bűnösségét, mert a legyilkolt áldozatokat a frissen kiásott árkokba temették.

A Károlyfaluvál szemben feltárt tömegsír felfedezéséhez véletlen előzmények vezettek 1947 májusában, amikor egy E. Bacusan nevű háború után meggyilkolt és eltűnt személy holttestét keresték. Bacusan sírja helyett azonban tömegsír-

Az orvosok megállapították, hogy az áldozatok többsége fiatalembert.

Egy személy csak 16-17 éves lehetett. Megállapították, hogy az ismeretlen személyeket agyonlőtték, valószínűleg a bunker tetején, onnan hullottak a gödörbe, majd rájuk kaparták a földet.

Azt beszélik – de még ez nincs bizonyítva –, hogy az áldozatok a ligetfalusi megbízhatatlanok számára szervezett fogolytáborból származtak.

A hírek szerint ezeket az embereket előbb kirabolták, azután elvitték őket a határ menti futóárkokhoz, ahol a tömeggyilkosságot végrehajtották.

Ugy hallani, hogy a szerencsétlenek között több olyan személy volt, aki a háború végeztével Ausztriából vagy Németországból volt hazatérőben...

A szóbeli megnyilatkozások abban azonosak, hogy a határ mentén több tucat személyt lőttek agyon és temettek el.”

Másnap, május 23-án nagybetűs cím olvasható a Cas első oldalán: „Miért érdeke a Pravdának a ligetfalui tömegsír ügyének eltitkolása?”

Tanúk állítása szerint a gyilkosságokat az arcvonal átvonulása után követték el, amikor ezeken a területeken már nem tartózkodtak német katonák, a megbízhatatlan német polgári személyek is táborokban voltak, tehát a tömeggyilkosságot nem lehet német büntetnek minősíteni.

Majer kapitány írásbeli tanúvallomásaiban jelentette ki, hogy hatvan agyonlőtt emberről van tudomása, akiket az osztrák határ mentén öltek meg.”

A híradások felbukkanásának szörványos jellege fokozódó felsőbb nyomásra utal, további hír már csak május 31-én jelent meg a (Cas 3. oldalán: „Újabb holttesteket találtak az osztrák határon” – cím alatt ezeket olvashatjuk: „Szerdán és csütörtökön (május 28-án és 29-én – JK) huszonegy újabb holttestet sikerült kiásni.

(folytatása a 11. oldalon)